

**Oponentský posudek bakalářské práce Jana Lomíčka „Utváření obrazu sovětského
Ruska v meziválečném Československu“**

(UK FF Praha 2006, 66 str.)

Předkládaná práce představuje zdařilý příspěvek k reflexi sovětské reality v českém prostředí v meziválečném dvacetiletí. Její název by však vyžadoval přesnějšího vymezení, resp. zúžení, slibuje více, než obsahuje. Zvolené téma nabízí ale rozsáhlý interpretační prostor daný mnohovrstvennou pramennou základnou, jejíž rozsahu si je autor vědom (s. 5), proto v úvodu (ale až v něm) se vymezuje, a to šťastně, položením hlavního důrazu na interpretaci literárně ztvárněných dojmů, postřehů a zážitků československých občanů navštívivších sovětské Rusko, resp. Sovětský svaz.

Autor s téměř bezbřehé literatury se snažil vybrat stěžejní a profilující tituly, lze konstatovat, že přes absenci některých se mu podařilo nastínit vývoj historiografického zpracování československo-sovětských vztahů v daném časovém záběru. Na základě této literatury obecnější povahy získal nemalé znalosti o vývoji sovětského Ruska i o sovětské realitě, které po posloužily k interpretaci snad úplného souboru zvoleného typu literárních zpracování. Za pozitivum je třeba vyzdvihnout i autorovo přihlídnutí k relevantním archivním pramenům konkretizujícím dílčí aspekty.

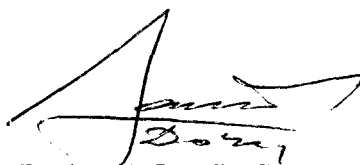
Struktura práce je promyšlená a vytváří sevřený celek, který v podstatě bezezbytku výtěžil zkoumaný soubor literárních zpracování. Autor si byl vědoma jejich výpovědních možností, ostatně se ve své práci na vícero místech zabývá řadou limitů omezujících návštěvníky sovětského Ruska v poznání skutečnosti. Rukopis autora, ostatně stylisticky čistý, se vyznačuje střízlivostí, zejména v interpretaci faktografie obsažené v dobové literatuře, za jejíž hranice zpravidla nejde. Z hlediska přístupu ke zpracování bych považoval za přínosné, kdyby autor při interpretaci zážitků či svědectví jednotlivých současníků se pokusil rekonstruovat jejich předchozí znalost sovětského Ruska. Ta rozhodně nebyla malá a vnímala (alespoň v určitém segmentu) sovětskou realitu mj. v kontinuitě s realitou předrevolučního Ruska (např. v mentalitě, na což poukazuje třeba Slavík). Pak by se obraz emancipace žen jevil poněkud jinak, nikoli tak „novátorsky“, jak podávají dobová svědectví (ženské oddíly byly ostatně již v carské armádě), stejně tak i „izolacionismu“ sovětského systému lze najít tradiční nedůvěru „starého Ruska“ k tzv. zapadníkům. Autor ostatně do své práce začlenil kapitolu pojednávající o spolcích věnujících se problematice sovětského

Ruska (SSSR), zejména o Společnosti pro hospodářské a kulturní styky se SSSR. Zde by autorovy prospěly dle mého mínění z hlediska poznání znalostí o SSSR české levice reprezentativní brožury soustředné do řady SSSR – monografie (šestina světa; socialistický stát; sovětské hospodářství; organizace práce; věda; umění; nový člověk) vycházející na počátku 30. let.

Autor, dle mého názoru vhodně, zpracoval mechanismus organizace pobytů zahraničních návštěvníků v sovětském Rusku (SSSR). Správně poukázal na programovou snahu sovětských míst vytvořit propagandistický pozitivní obraz „nového řádu“, přičemž neopomenul poukázat i na komerční stránku turistiky po vybraných (přesněji povolených) destinacích v sovětském Rusku. Za velmi zdařilé považuji stěžejní tematizované kapitoly – zabývají se těmi jevy, jimiž sovětská moc si přála zapůsobit na návštěvníky (proměny modernizujícího se velkoměsta v „novém řádu“, nový politický i sociální systém, jeho nástroje).

Předkládaná práce je věcná, ve formulacích přesná (nehledě např. k chybné zmínce o sborníku Smena věch, ten ostatně v 90. letech vyšel v Praze česky). S jejím závěrem nelze než souhlasit. Je psaná kultivovaným jazykem a odráží nadstandardní znalostní i metodologickou úroveň autora. Z těchto důvodů ji plně doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení:

Doc. PhDr. Drahomír Jančík, CSc.

V Praze dne 8. 9. 2006